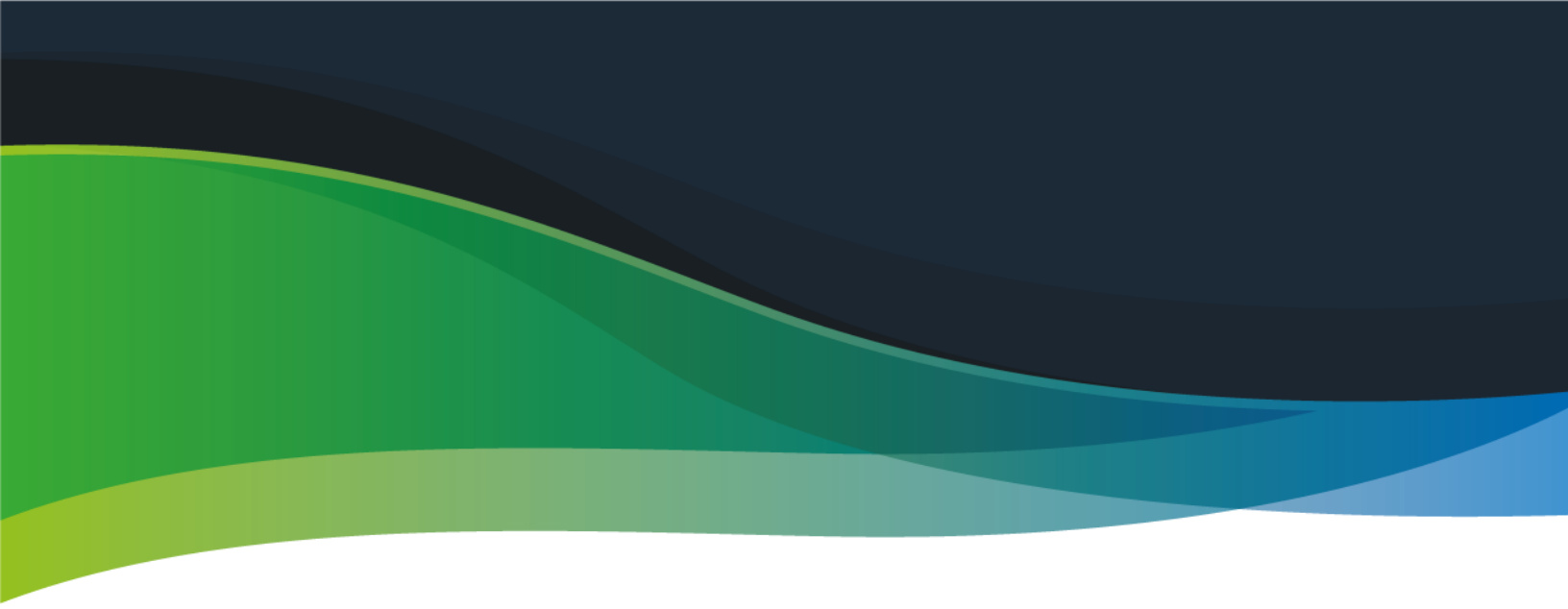




Verksamhetsplan 2026

Socialtjänstens Samverkans- och Stödstrukturer

Kommunförbundet Västernorrland

Camilla Carpholt
Verksamhetschef Socialtjänstens Samverkans- och Stödstrukturer

Om verksamheten

Socialtjänstens **Regionala samverkans- och stödstruktur (RSS)** är länets gemensamma resurs för utveckling av en kunskapsbaserad socialtjänst och förstärkt kompetensförsörjning inom socialtjänsten. Via stödstrukturen får länets socialtjänster ett långsiktigt och sammanhållet utvecklingsstöd till såväl länsgemensamma satsningar som till enskilda kommuners verksamhets- och kunskapsutveckling. Inom stödstrukturen bistår vi kommunernas socialtjänstledning i verksamhets- och kunskapsutveckling.

Stödstrukturen inbegriper ett flertal av socialtjänstens verksamhetsfält som samverkar i frågor som rör socialtjänst och hälso- och sjukvård, dels mellankommunalt, dels mellan kommuner och regioner, men även med andra viktiga aktörer som Länsstyrelsen och universiteten.

Dessa verksamhetsfält är:

- **Förstärkt samordning av prioriterade utvecklingsområden:**
 - Barn och Unga*
 - Äldreomsorg och kommunal hälso-och sjukvård*
 - Skadligt bruk, beroende och psykisk hälsa*
 - Funktionsnedsättning*
 - Försörjningsstöd*
 - God och Nära vård*
- **Projekt Resurscentrum mot våld**
- **Processledning för suicidpreventivt arbete**
- **Samordning av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för socionomer**
- **Nationellt uppdrag för utveckling av Yrkesresan Funktionshinder spår Utförare och spår Myndighetsutövning**
- **Regionalt uppdrag för genomförande av konceptet Yrkesresan inom områdena**
 - barn och unga (myndighet), funktionshinder (utövare och myndighet), äldre (utförare) samt skadligt bruk och beroende (myndighet)*
- **FoU Västernorrland**
 - Verksamhetsplanen finns som separat bilaga*
- **Vård- och Omsorgscollege Västernorrland**
 - Har en regional styrgrupp som beslutar om verksamhetsplanen för verksamheten – finns som separat bilaga*
- **Gemensam familjehemsorganisation**
 - Har en regional styrgrupp som beslutar om verksamhetsplanen för verksamheten, finns som separat bilaga*
- **Kunskapsbaserad äldreomsorg med fokus på personer med demenssjukdom**

Stödstrukturen ingår i det kunskapsstyrningssystem för socialtjänsten som har utvecklats nationellt, regionalt och lokalt. Centralt i kunskapsstyrningssystemet är samordningen mellan nivåerna och samverkan med myndigheter samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Styrning samt organisatorisk tillhörighet

Stödstrukturen tillhör organisatoriskt **Kommunförbundet Västernorrland**.

Verksamheten bidrar till att uppfylla Kommunförbundets verksamhetsmål i det gemensamma arbetet att stärka kommunernas utveckling inom välfärdsområdet.

Länets socialchefer styr det gemensamma utvecklingsarbetet inom stödstrukturen. Dessutom finns olika styrgrupper kopplade till uppdrag som inryms i stödstrukturens utvecklingsarbete. Syftet med det länsgemensamma utvecklingsarbetet är att skapa långsiktighet, stimulera till utveckling av en kunskapsbaserad socialtjänst och möjliggöra bättre beslutsfattande.

Övergripande mål, ledande principer samt arbetssätt

De **övergripande målen** för stödstrukturens verksamhet är framtagna tillsammans med länets socialchefer och innefattar följande:

- Samordna samverkan med centrala aktörer.
- Stödja såväl länsgemensamma som de enskilda verksamheternas utvecklingsprocesser.
- Utgöra det samordnande och vetenskapliga stödet för socialtjänsten i de olika nationella, länsgemensamma och lokala utvecklingsprojekten.
- Bidra till socialtjänstens kompetensförsörjning.
- Verka för att de lokala och länsgemensamma behoven, erfarenheterna och resultaten sprids regionalt, nationellt och internationellt.

De **ledande principerna** för socialtjänsternas länsgemensamma utveckling inom prioriterade utvecklingsområden är följande:

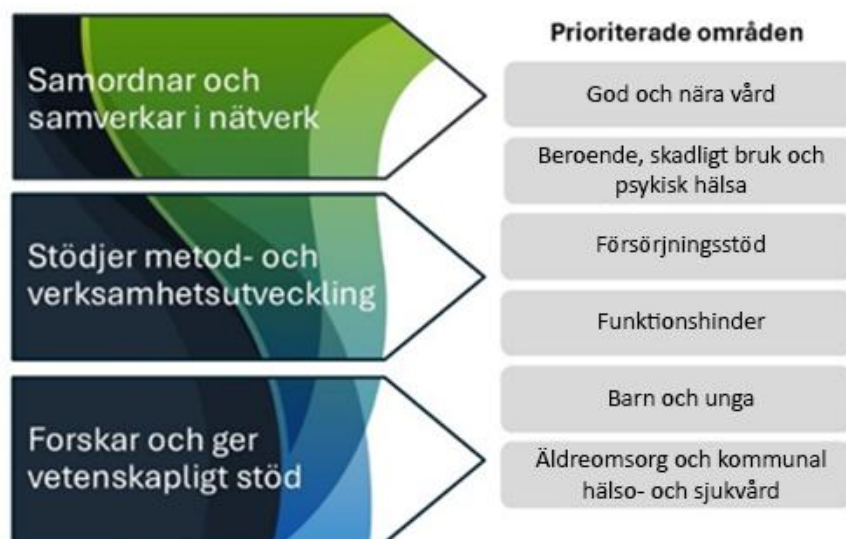
- Prioriterade utvecklingsområden ska bygga på identifierade, gemensamma behov där länsgemensamma lösningar alltid ska övervägas.
- Utvecklingsprocesserna ska vara systematiska och arbetet ska bygga på bästa tillgängliga kunskap.
- Främja utveckling av metoder som förstärker den enskilda individens delaktighet.
- Förstärka verksamheternas utveckling inom prioriterade områden via utbildningssatsningar och utveckling av välfärdsteknik.

- Viktiga verktyg för att nå resultat är vetenskapligt stöd, samordning, samverkan, kommunikation och förankring.
- Deltagandet i nationella nätverk som verkar för Kunskapsstyrning och -utveckling ska säkerställas.
- Målen för fokusområden ska årligen följas upp och revideras vid behov.

För att nå de övergripande målen samt följa de ledande principerna arbetar vi inom stödstrukturen med att:

- Samordna och samverka i nätverk.
- Stödja metod- och verksamhetsutveckling.
- Forska och ge vetenskapligt stöd.
- Verka på tre olika nivåer – nationellt, regionalt och lokalt – för socialtjänstens utveckling.

Länets socialchefer har valt att prioritera sex samordningsområden (de grå i bilden). Utvecklingen som drivs inom samordningsområden ska ske inom de prioriterade utvecklingsområdena (de färglagda i bilden). Inom kunskapsutvecklingen bidrar FoU:s forskare med vetenskapligt stöd och egen kunskapsproduktion i form av artiklar, forskningsrapporter, vetenskapliga översikter inom relevanta områden samt stöd till lokal kunskapsproduktion.



Utmaningar 2026

Välfärdsområdet i Sverige står fortsatt inför en rad utmaningar vilket för länets socialtjänster innebär omställning av välfärd utifrån regionala och lokala förutsättningar. Det är arbeten som sker dels i befintliga samverkansstrukturer med andra aktörer, dels internt på lokal nivå.

Kompetensförsörjning

En fortsatt utmaning är att skapa kontinuitet och kvalitet när det kommer till kompetensförsörjning inom de välfärdstjänster som kommunen ska tillhandahålla i syfte att tillgodose befolkningens behov. Det handlar främst om svårigheter att rekrytera och behålla personal, vilket kan innebära stor personalomsättning och en sämre kontinuitet och kvalitet i välfärdstjänsterna. Utifrån aviserade och pågående omställningsarbeten samt nya lagförslag inom välfärdsområdet kommer kompetensförsörjningsområdet vara en fortsatt viktig fråga för kommunerna att arbeta med.



Omställningsarbeten och nya lagstiftningar

Arbetet med att ställa om flera av välfärdens områden till att bli lätt tillgänglig, kunskapsbaserad och erbjuda sammanhållna och personcentrerade insatser fortsätter under 2026.

Omställning till nära vård gick 2025 in i en ny fas med förändrade förutsättningar. De tidigare stimulansmedlen övergick till förordningsstyrt statsbidrag, vilket föranlett ändrade arbetssätt på strategisk nivå. Det arbetet har fortsatt hemvist i **HälSams** samverkansstruktur såväl som i egen organisation. Socialtjänstens samverkans- och stödstrukturer (SSS) fortsätter under 2026 att ge behovsanpassat stöd och samordning för utveckling av den hälso- och sjukvård som kommunen ansvarar för. Kortsiktigheten med årlig hantering av stimulansmedel, tillsammans med hur det finansiella stödet är formulerat och tilldelat från nationell nivå i kombination med regionala och lokala förutsättningar, påverkar såväl SSS som den enskilda kommunens förmåga att fortsatt stödja och driva omställningen till en nära vård.

Nationellt fortsätter samsjuklighetsdelegationen med sitt uppdrag att genomföra en reform av samhällets insatser för mer samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet i form av beroendeproblematik och psykisk ohälsa. Under första kvartalet av 2026 lämnas en lagrådsremiss in som innehåller förslag på bland annat tydligare ansvarsfördelning och ny struktur för samverkan. Förslag som kommer innebära en stor omställning för kommuner och regioner i landet om det antas.

Den negativa samhällsutvecklingen med organiserad brottslighet fortsätter ställa krav på nya metoder, samarbeten och insatser såväl i det förebyggande arbetet som för socialtjänstens arbetssätt och insatser. Flera nationella reformarbeten vars syfte är att skapa handlingskraft för de myndigheter som förväntas kunna hejda den organiserade brottsligheten på nationell, regional och lokal nivå pågår. Under 2025 trädde bland annat en ny sekretessbrytande bestämmelse i kraft i 10 kap 15 OSL som gör det möjligt för myndigheter att bryta sekretess och utbyta uppgifter sinsemellan när det är nödvändigt samt Lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Fler reformer och lagändringar är att vänta inom området under 2026.

Socialstyrelsen och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds uppdrag att analysera orsakerna till att socialtjänsten inte i högre utsträckning använder kunskapsbaserade metoder, program och arbetssätt för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott hos barn och unga kommer fortgå under 2026. En första gemensam delrapportering av uppdraget sker under våren 2026.

Med start under 2026 avser regeringen och Sverigedemokraterna att genomföra en omfattande reform för att bryta bidragsberoendet och stärka Sverige. Bidragsreformen består av ett bidragstak, som gör det mer lönsamt att arbeta än att leva på bidrag, en kvalificering till vissa socialförsäkringsförmåner för personer som bosätter sig i Sverige, och ett aktivitetskrav för personer som tar emot försörjningsstöd men kan jobba. Huvuddragen i förslaget om bidragstak handlar om att sträma åt riksnormen och förtydliga regelverket så att riksnormen utgör ett tak för hur mycket kommunerna får bevilja för denna del av biståndet samt begränsningar av försörjningsstöd – främst för familjer med fyra eller fler barn.

Förslagen ska träda i kraft den 1 januari 2027. Huvuddragen i kvalificering till välfärden handlar om krav på laglig vistelsetid i Sverige inom vissa ramtider för att kvalificera till ekonomiskt bistånd och andra socialförsäkringsförmåner. Föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Aktivitetskrav för personer som tar emot försörjningsstöd ska gälla för alla arbetslösa vuxna kvinnor och män som står till arbetsmarknadens förfogande och uppbär försörjningsstöd. Aktivitetskravet innebär att kommunerna är skyldiga att tillhandahålla aktiviteter som motsvarar individens arbetsförmåga, och en skyldighet för individen att delta. Det kommer statsbidrag för att stödja denna utveckling. Under våren 2026 kommer proposition, lagrådsremiss att arbetas fram för ett genomförande 1 juli 2026.

Regeringen har presenterat en ny nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention för åren 2025–2034. Visionen i strategin är *”Ett samhälle som främjar en god och jämlik psykisk hälsa i hela befolkningen och där ingen bör hamna i en så utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara självmord”*. Strategin ska bidra till att skapa förutsättningar för ett samlat och samordnat arbete inom området samt att utveckla tvärssektoriellt arbete. I strategin finns mål och delmål som berör

olika verksamheter inom kommunerna så som socialtjänst och skola. Under 2026 kommer en länsgemensam handlingsplan utifrån strategin att tas fram.

Regeringen har även aviserat införandet ett språkrav i äldreomsorgen, i syfte att stärka kvalitet, säkerhet och kommunikation i omsorgsarbetet. Förslaget innebär konsekvenser för kompetensförsörjningen i hela branschen och ställer krav på arbetsgivarna i form av anpassning av rekrytering, introduktion och utbildningsnivåer. Under 2026 behöver kommunerna förbereda sig för dessa förändrade förutsättningar och följa det nationella lagstiftningsarbetet för att säkerställa en välfungerande omställning.

Vårt 2026

Under 2026 kommer vi inom SSS tillsammans med kommunerna att fortsätta de omställningsarbeten som påbörjats och de arbeten som aviserats. Här ska vi, genom relevant stöd på regional nivå, bistå den lokala utvecklingen och rikta våra resurser till de gemensamma, prioriterade områdena. Tillsammans med länets socialtjänster kommer vi att analysera de behov som uppstår inför de förändringar som aviserats från nationell och regional och utveckla samt samordna våra interna arbetssätt och utforma det stöd som efterfrågas. Vårt interna arbete ska ha fokus på förberedelse av nya interna arbetssätt och metoder som stödjer länets socialtjänster i deras arbete – och ska syfta till att vara stödjande och relevant för socialtjänsterna i länet både på kort och lång sikt.

Omställningsarbete nya SoL - Lärprocessen

Ett av stödstrukturens prioriterade område är uppstarten av SKR:s nationella koncept *Lärprocess Framtidens socialtjänst 2026–2028*. Här deltar samtliga av länets socialtjänster, tillsammans med övriga 37 kommuner i norra Sverige. Det är ett arbete som genomförs av stödstrukturen i nära samarbete med övriga nordliga RSS och SKR. Syftet är att ge socialtjänstens högre ledningsfunktioner stöd att driva förändring i linje med nya socialtjänstlagen.

Resurscentrum Västernorrland mot Våld

Resurscentrum Västernorrland mot våld kommer under året arbeta aktivt med att förankra verksamheten och dess uppdrag, samt fortsätta utveckla den gemensamma samverkansstruktur som finns på regional nivå. Aktiviteter som bidrar till kompetenshöjande och stödjande insatser riktade till yrkesverksamma som möter människor inom ramen för verksamhetens målgrupper kommer prioriteras.

Under 2026 kommer följande utvecklingsfrågor vara relevanta

Inom alla områden kommer vi driva utveckling av samverkan, arbetssätt och insatser som bidrar till personcentrerade, lätt tillgängliga, sammanhållna och kunskapsbaserade insatser.

Utveckla metoder och verksamheter

Stödja arbetet med kvalitetssäkring och omställning

Under 2026 fortsätter samarbetet med socialtjänsterna för att skapa ett systematiskt kvalitetsarbete som tar sin början i målgruppernas behov och verksamheternas nuläge. Exempel på det är olika former av **Individbaserad systematisk uppföljning (ISU)**, som den länsgemensamma målgruppsanalysen inom ekonomiskt bistånd och kommunernas målgrupps- och utfallsanalys inom Barn och unga. Berörda verksamheter kommer att stöttas, med analys- och processtöd, i att ta fram nulägesbilder och följa utvecklingen under de kommande åren.

Stödja användning av kunskapsbaserade stöd- och arbetsmodeller

Vi kommer stödja implementering och uppföljning av relevanta kunskapsstöd och arbetsmodeller/-metoder i verksamheterna, när behov finns i praktiken.

HälSam-samverkan

Samverkansstrukturen HälSam samordnas av SSS och hanterar frågor som rör socialtjänst, hälso- och sjukvård och skola för att kunna tillgodose tidiga, sammanhållna, tillgängliga och personcentrerade insatser till medborgaren utifrån dennes behov. I HälSam finns även lokala samverkansgrupper som är viktiga för det lokala perspektivet i samverkan och att gemensamma arbetssätt implementeras på lokal nivå.

Under 2026 planeras ett utvecklingsarbete av HälSam-strukturen med fokus på att stärka den lokala samverkan och mer jämlikt arbete på lokal nivå, samt mer behovsanpassade arbetssätt för samverkan på länsnivå. En kommunikationsstrategi kommer att tas fram för både intern kommunikation inom HälSam-strukturen och hur extern förankring av HälSams arbete görs.

Språkutveckling

Under 2026 blir det centralt att stödja våra parter i att möta den aviserade lagförändringen kring språkrav inom äldreomsorgen, som påverkar hela kompetensförsörjningskedjan inom vård och omsorg. **Vård- och omsorgscollege Västernorrland** arbetar sedan flera år med att stärka språkutvecklande stödstrukturer i utbildning och verksamhet, bland annat genom modeller för språk- och yrkesintegrerat lärande, handledarstöd, språkombud och utveckling av lärmiljöer som underlättar språkinläring i både utbildning och praktik.

Vård- och omsorgscollege kommer att samordna nationella stödstrukturer inom språkutveckling, skapa forum för regionalt erfarenhetsutbyte och samla våra parter kring ett gemensamt lärande i Västernorrland. Särskilt fokus läggs på att kommuner och utbildningsanordnare i länet ska kunna lära av varandra kring hur man bygger och upprätthåller långsiktiga språkutvecklande arbetssätt – från rekrytering och antagning till introduktion och det dagliga arbetet.

Regionalt stöd Yrkesresan

Stödstrukturen har det regionala uppdraget för kunskapsbaserad introduktion och kompetensutveckling genom **Yrkesresan** inom fyra verksamhetsområden: Barn och Unga, Skadligt bruk/Beroende, Äldreomsorg samt Funktionshinderområdet.



Uppdraget innebär att administrera och stödja genomförandet av utbildningar inom konceptet Yrkesresan, som är en nationell satsning, med regionalt genomförande för lokal kompetensutveckling. Under 2026 kommer, förutom det pågående arbetet som sker inom barn och unga samt funktionshinderområdet, planering avseende yrkesresorna äldreområdet samt skadligt bruk/beroende utformas i samarbete med länets socialtjänster.

Demensstrategin

I arbetet med kunskapsbaserad äldreomsorg har regeringen lanserat en utvecklad Demensstrategi, *"Varje dag räknas"*, som sträcker sig mellan 2025 och 2028. Syftet med den utvecklade nationella demensstrategin är att tydliggöra områden inom vården och omsorgen som är av särskild betydelse för personer som har en demenssjukdom, lyfta fram behov av utveckling och följa den utvecklingen. Medel har gått ut till RSS-strukturen med uppdrag att stärka förutsättningarna för kommunerna att utveckla och upprätthålla en kunskapsbaserad äldreomsorg med fokus på vård och omsorg för personer som har en demenssjukdom. Medlen ska stärka länken mellan nationell, regional och lokal nivå när det gäller evidensbaserad praktik och bästa tillgängliga kunskap för att stödja i verksamhetsnära arbetet. Arbetet med att stödja socialtjänsterna i länet i deras arbete att implementera den nationella strategin fortsätter under 2026.

Utbilda utifrån efterfrågan

Utifrån den nationella och regionala utvecklingen inom socialtjänstens område, kommer vi fortsätta samarbeta med de tre nordliga RSS:en samt externa samverkansparter när det gäller att informera och utbilda inom efterfrågade ämnen och teman.

Kompetensförsörjning

Ett av Kommunförbundet Västernorrlands mål är att stödja kommunernas totala kompetensförsörjning. Ett långsiktigt och hållbart stöd till länets kommuner behöver fortsätta utformas för att säkra kompetensförsörjningen samt stärka kontinuiteten och kvaliteten. Stödet behöver utformas och arbetas med på både regional och lokal nivå samt vara nära kopplat till de omställningsarbeten och nya lagstiftningar som är på gång.

Inom socialtjänstens verksamhetsområde kommer vi bidra med, utöver det som nämnts ovan inom prioriterade samordningsområden, följande delar:

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) socionom

Tillsammans med kommunerna samordna och säkra rätt antal VFU-platser utifrån gällande avtal. Delta i diskussioner med universiteten gällande kommunernas kompetensbehov av socionomer. Under hösten 2026 startar Mittuniversitetet (MIUN) socionomprogrammet vid campus Sundsvall, där 30 utbildningsplatser kommer finnas. Vi för en nära dialog med MIUN för att vara förbereda på vad det kommer innebära för vårt VFU-samarbete framgent.

Yrkesresan – nationella uppdrag

Yrkesresan är ett nationellt koncept för introduktion och kompetensutveckling för socialtjänstens medarbetare.

Kommunförbundet Västernorrland har det nationella uppdraget att utveckla en Yrkesresa för funktionshinderområdet. En resa med innehåll för två olika målgrupper, vilket innebär att kurser erbjuds i två spår: För **utförare** och för **myndighetsutövning**.



Yrkesresan Funktionshinderområdet för utförare

Våren 2026 publiceras den sista av fem kurser i steget Bas. Parallellt med kursproduktion av nya kurser ska befintliga kurser förvaltas löpande. Under hösten 2026 publiceras den första kursen av fyra i steg Fördjupning. Utöver arbetet med kursproduktion ingår arbetsmöten och stöd till regionala projektledare.

Yrkesresan Funktionshinderområdet för myndighetsutövning

Under året fortsätter arbetet med att förbereda för spår Myndighetsutövning. Ett övergripande innehåll och kursstruktur ska tas fram och kunskapsunderlag inventeras för att ett urval av kunskap som kan ingå i kursen ska kunna göras. Enligt den fastslagna projektplanen beräknas kursproduktion och anpassningar på Lärplattformen att starta under våren för att kunna lansera spår Myndighetsutövning och första kursen under senare delen av hösten.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) sjuksköterska

Vi deltar och samverkar som kommunernas representant i Lokala och Regionala samverkansgrupperna tillsammans med MIUN, Region Västernorrland (RVN) och Jämtlands län via Kommunförbundet Jämtland/Härjedalen. Syftet är att kommunerna ska erbjuda god kvalitet på VFU och attrahera studenter att bli framtida medarbetare för att möta den ökade efterfrågan på sjuksköterskekompetens.

Vård- och Omsorgscollege



Vård- och omsorgscollege Västernorrland kommer under 2026 att fortsätta erbjuda länets kommuner en certifierad och kvalitetssäkrad samverkansplattform som samlar arbetsgivare, utbildningsanordnare, Arbetsförmedlingen och fackliga organisationer kring gemensamma kompetensförsörjningsfrågor inom vård och omsorg. Genom certifierade utbildningar och en effektiv struktur för samverkan mellan skola och arbetsliv skapas goda förutsättningar för att utbildningar ska möta branschens aktuella och framtida behov. Verksamheten kommer fortsätta att stödja våra parter utvecklingsarbete, stärka kompetensutveckling och bidra till att säkra en långsiktig kompetensförsörjning i välfärden.

Socionomutbildning vid Umeå Universitet

Vi deltar i utbildningens programrådsgrupp.

Socionomutbildning vid Mittuniversitetet

Vi deltar i möten gällande uppstart av ny socionomutbildning i Sundsvall

Nationella kompetensrådet inom funktionshinderområdet

Vi deltar i rådets arbete.

Nationella kompetensrådet för vård och omsorg

Vi deltar i rådets arbete.